

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr.,
1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr.,
1/2 an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 fr., 1/2 an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un sir garmond prima dată 7 cr.,
a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
Sibiu, strada Căsnădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se înapoiază.

Sibiu, 5 Februarie st. v.

E un lucru de tot greu să fi în țeara noastră ceea-ce se dăce „om cult“.

Unul dintre fruntașii științei moderne dicea sînt acum câțiva ani, că un om cu cultură europeană trebuie să înțeleagă cele patru limbi universale, adică cea engleză, cea franceză, cea italiană și cea germană, și să-și poată exprima cugetările într-una din aceste patru limbi.

Lucrul e oare-cum de sine înțeles.

Odinioară oamenii „culți“ din Europa se folosiau de limba latină drept mijloc de înțelegere, și nu putea să fie socotit drept om cult decât acela, care înțelegea această limbă și scia să-și exprime cugetările în ea.

Astăzi nu mai există un asemenea mijloc de înțelegere, dar' produsele literare mai de valoare se scriu mai ales în limbile celor patru popoare cu trecut cultural și sînt, prin urmare, accesibile numai pentru aceia, care înțeleg aceste patru limbi. De asemenea ori-și-cine, voind să fie înțeles de societatea europeană cultă, trebuie să-și exprime cugetările într-una din aceste patru limbi.

Ni s'ar cere cu toate aceste prea mult nou, oamenilor mai luminați ai popoarelor din Orient, dacă s'ar pretinde să înțeleagă fiesce-care dintre noi toate patru limbile universale. De sigur însă, că nu ni se cere prea mult, când se pretinde, ca fiecare dintre noi să scie cel puțin una din ele.

Astfel în România nu este cu putință, ca un om să se pretindă a fi „cult“, fără-ca să scie franțuzesce. Foarte mulți vorbesc franțuzesce și nemșesce tot atât de bine ca românesce. Limba italiană deasemenea se propune la toate scolile secundare, deși nu ca studiu obligat, cum e cea franceză.

Pentru popoarele din imperul habsburgic mijlocul de înțelegere, care se impune el de el, este limba germană, care acestor popoare le este cea mai accesibilă.

Un Român ori un Sârb, avînd să se pună în înțelegere cu un Slovac ori cu un Italian, are să-și vorbească nemșesce, fiindcă se presupune, că nemșesce trebuie să înțeleagă un om cult, fie el de ori-și-ce naționalitate. Căci nu învățăm limba germană pentru-ca să ne putem înțelege între noi, ci pentru-că ne fiesce-care dintre noi ambițiunea de a se pute pune în curent despre mișcarea culturală modernă, ceea-ce nu poate decât sciind cel puțin nemșesce. Presupunem dar', că are această ambițiune ori-și-ce om, care se pretinde a fi cult și ne adresăm la el în limba germană. Și sîntem desilusionați totdeauna, când el ne răspunde cu „Nichts deutsch!“

De aceea ministrul Fejerváry cere și dela ofițerii de honveđi ceea-ce trebuie să se ceară dela ori-și-ce om cult în țările coroanei ungare, adică să scie nemșesce.

Nouă Românilor ni se cere acum mai mult: să scim prelîngă limba germană și pe cea maghiară.

De ce aceasta?

De sigur, nu pentru-că nu poate să fie om cult acela, care e Român și nu scie prelîngă limba germană și pe cea maghiară, căci mijlocul de înțelegere între oamenii culți, aici la noi, nu este limba maghiară, ci cea germană și singură cea germană.

Ni se cere să scim limba maghiară, pentru-că numai astfel putem aspira la funcțiuni publice.

Și aici e nedreptatea.

Românii ne cer, înainte de toate, să vorbim și să scriem bine în românesce, căci altfel nu ne socotesc vrednici de stima și de iubirea lor, ne resping din mijlocul lor.

„Statul“ ungar și națiunea maghiară ne cer să vorbim și să scriem bine unguresce, căci altfel ne socotesc răi „patrioți“, nu ne admit în funcțiunile publice și ne persecută încât trebuie să ne părăsim țeara.

Lumea civilisată, în sfîrșit, ne cere să vorbim și să scriem cel puțin nemșesce, căci altfel ne ia drept nisce oameni fără de aspirațiuni culturale și ne respinge ca pe nisce semi-asiați.

Cine oare, Românii, lumea civilisată ori Maghiarii trebuie să se retragă?

Noi credem, că ne creăm o bună pozițiune, când dăcem: Modernul stat ungar nu ne lasă să vorbim românesce, nici ne dă cuvenitele lesniri, ca să învățăm nemșesce, ci ne răpescce cel mai prețios timp silindu-ne să învățăm limba maghiară, de care nici în relațiunile noastre cu actualele direcțiuni, conform legii, nu am trebui să avem lipsă.

Discursul

deputatului național V. Babeș, în ședința camerei reprezentanților dietei unguresce din 12 Februarie, cu ocaziunea desbaterii speciale asupra budgetului cultelor, la pozițiunea de 100,000 fl. pentru biserica greco-orientală.

V. Babeș: On. cameră! Două observațiuni am a face, respective două rugări mă simt dator a îndrepta către on. domn ministru al cultelor la acest punct. Cred că nu voi veni în contradicție cu principiile și vederile ce tocmai mai nainte auărdam întonându-se aici, ba că acele tocmai îmi vor justifica căverntul.

Am a permite, on. cameră, că un mare rău, o grea rătăcire întimpinăm din partea decidenților — pretutindeni, chiar și în această casă, aceea, că sîntem tractați ca unii ce am fi lipsiți de priceperea intereselor noastre, ca unii, despre care carora chiar sentimente sănătoase vî îndoiți. De aci provine apoi, că atât de mult s'a lăsat la noi credința, cumcă de sus până jos, dela suprema potestate până la organele guvernului din mijlocul poporului, dinadins astfel se procede cu noi, cu reuniunile noastre, ba chiar cu autonomia noastră bisericească, par'că sistematic s'ar tînde, a ne vîtîma și a ne provoca! Eu nu cred să existe această intențiune la autoritățile și organele publice ale țării, trebuie inse se marturisesc, că aparența aceasta este.

Premițînd această declarațiune, îmi voi permite acum a trece la obiect.

Se prevedă aci la acest punct florini 100,000 ca subvențiune pentru biserica gr.-or. spre scopuri bisericesci. Nu voi cerceta originea acestei subvențiuni; dl ministru-president bine a spus, că această sumă nici n'a fost pururea con-

stantă; în primul budget dela 1868, sub acest titlu figurau numai 80.000 fl., mai târziu, la solicitări din partea noastră, asupra propunerii fericitului baron Eötvös, acest ajutor a fost urcat la 100.000 fl. Noi credeam, că nu poate să fie om, care să nu scie că — ce propriamente este înțelesul, scopul, importanța, adevăratul interes al afacerilor bisericesci. Dar' de un timp încoace on. guvern astfel tractează această subvențiune, încât într'adevăr ne vîtîmă sentimentele religio-nare, ne confundă în convicțiunile noastre astfel, încât foarte tare s'a înmulțit numărul acelor între noi, cari se tem, că tînde-se, a se înstrăina dela destinațiunea sa această subvențiune, dela destinațiunea sa precum numai mai nainte o vîdăurăm explicându-se și definindu-se aceea.

Din atinsa sumă, 50,000 fl. se dau bisericilor gr.-or. din părțile transilvane, pentru anumite scopuri, ear' restul de 50,000 fl. se împarte bisericii sârbesci și celei române gr.-or. din cestelalte părți, în măsură egală. În cel dintăiu an al budgetului, până la inarticularea autonomiei bisericii noastre prin crearea articolului de lege IX din 1868, fericitul b. Eötvös el însuși dispunea și împărția deadreptul acesti bani între diecesele române și sârbesci și apartinenții acestora. Dar' intrînd apoi în viață legea autonomiei noastre, l'am rugat, ca să țină cont de postulatele celui drept al nostru, dînd sumele, ce se vin fie-cărei diecese, resp. archidiecesei, la mîinile capilor acelor, spre a dispune acestea în sfera competenței lor, sub controla supremei inspecțiuni; și ministrul Eötvös a înecuvîntat justa cerere, și de atunci ministerul față de a noastră biserică astfel a proces — până în timpul mai nou; însuși on. d. ministru actual al cultelor, regulat în fie-care an a dat la dispozițiunea dieceselor din Arad și Caransebeș partea de 25,000 fl. destinați acelor, pîlîngă îndatorirea, ca regulat în fie-care an să facă raport despre întrebuințarea acestor bani.

Și acum, aici ajuns, să-mi fie permis a da expresiune primei ofense ce ne face on. d. ministru chiar când ne întinde acest ajutor al statului.

A. Trefort, min. cultelor și al instrucțiunii publice: „Nici o ofensă!“

V. Babeș: Eu supun chestiunea la apertuirea onorabilei camere. — Dl ministru de comun, când dă diecesei aradane, carea are aproape 500,000 de credincioși, când îi dă bagatelul de 15,000 fl. și diecesei din Caransebeș care are 400,000 de credincioși — bagatelul de 10,000 fl. pune condițiunea, resp. restricțiunea, că — numai pentru scopuri bisericesci se pot folosi, de loc nu și pentru scoale! On. Ca-

Foiața „Tribunei“.

Dama de companie.

— Novellă de Grindt. —

Tradusă de Petronella Cornea n. Misiciu.

(Urmare.)

Contesa se socotia între bătrîni, însă în acest moment nu părea de loc o matroană. Revoltarea o întiniseră cu ăeci de ani. Din întem- plare ea se vîdă în oglinda, ce îi stătea față în față; înălțată cu obraji aprinși și făcînd gesturi.

Ea începă deodată a rîde. „Ce ăici de mine, Magdă? Mă las răpăită, și nu cuget la proverbul Silesienilor: Ce-mi folosescce mânia, dacă îmi lipsescce puterea“.

Magda rămase tot serioasă și răspunse: „Și chiar dacă îngrijirea d-tale ar fi întemeiată, un fecior, care se întoarce la astfel de mamă, trebuie să afe calea cea adevărată“.

„Așa cugetă“, — replică contesa cu oareșicare superbie, — „dar' eu vreau să sperez. El trebuie să vină în curînd; chiar ieri i-am scris, că îl doresc prea mult. Vom vedă, dacă se va scusa ori se va întoarce.“

„Altcum câte oare sînt deja? — Eu am vorbit atîta, încât am și flămîndit? Nu putem merge la measă?“

Magda zimblă. „Îmi dați voie să întreb în cuină?“

„Nu am nimic în contră“.

Magda dispără și în curînd se reîntoarce cu vorbele: „Preste puțin se va servi“.

Când se aduse supă și contesa o gustă, ea își puse lingura jos. Dama de companie se spăriă și întrebă cu frică: „Supă nu vî cade bine, d-nă contesă?“

„Poruncile mele nu se respectează“, — dîse ea surîdînd.

„Cine, — d-na mea?!“

„Precînd îmi făceam ađi toaletă pentru Zo-belesci, a fost ear' cineva în cuină“.

„Și ești mînioasă pentru aceasta?“

„Îi voi scrie mumei d-tale, ce fel de copilă neascultătoare ești“.

Amenințarea aceasta o ascultă Magda cu plăcere.

Diina următoare Gizela veni să vadă pe Magda. Ea veni singură, trecînd ca din întem- plare pe aici, precum dicea ea. Stînd însă timp îndelungat, ea le făcă să nu-i creadă, că numai întem- plarea a adus-o la ele.

Umbla cu fel de fel de apucături să de- părteze pe contesa, ca să rămînă singură cu Magda. Dama prudentă însă simțind intențiunile ei, nu se depărta. Când baroneasa dori să vadă camera Magdei, se duse și contesa cu ele. Vîdînd, în fine Gizela, că nu-și poate ajunge scopul, ea se recomandă.

Rămînînd ear' singure, contesa îi dîse Magdei:

„Cred că m'ai priceput?“

„Da, și vî mulțumesc, că m'ai scutit de o incușițiune.“

„Contesa o fixă: „I-ai fi ăici Gizelei despre fotografie altceva decât mie?“

Magda dete din cap: „Ar fi un lucru nesocotit din partea mea, să fac ceva în cauza aceasta. Și dacă mai târziu i-ar veni aceasta la cunoștința d-lui conte, ar pută cu tot dreptul să dorească concedierea mea. Mie nu-mi este iertat să sciū nimic despre tot lucrul“.

„Foarte bine, draga mea!“

„Și vî rog, și mai departe să nu-i dați ocaziune baronesei de a fi singură cu mine, pînă-ce nu va sosi contele“.

„Ea de sigur“, — declară contesa, „își va repeta experimentele, dar' eu le voi nimici tot-deuna, ca și ađi, Magdo“, — adause apoi întîndîndu-i mîna — „d-ta împlinesci mai mult decât ceea-ce am sperat, începînd de ađi, nu te mai considera servitoarea mea plătită, ci amica mea mai tînără!“

Magda nu pută răspunde, deoarece-ce came- riera anunță pe modista, și contesa eși.

Magda, emoționată, împreună mîinile și grăi încet:

„Tată, scumpul meu tată, aceasta e bine-cuvîntarea ta!“

Cîteva ăile în urmă ea îi cetia contesei, când portarul aduse o scrisoare. Aruncînd în fugă o privire asupra ei, contesa strigă cu un ton vial: „Magdo, dela mama d-tale!“

Magda primi cu bucurie copilărească scri-soarea, dar' resgîndi iute și o puse la o parte, voind să continue lectura.

„Numai atît ar mai trebui!“ — dîse con- tesa, — „de loc să o desfaci! Eu dispar pînă atunci“.

„Ba nu“, — se rugă Magda, — „dacă e permis să cetesc îndată scumpele rînduri, atunci trebuie să le ascultă“.

Contesa se întrebă: „O va deschide în adevăr înaintea mea?“

Magda luase deja un cuțitaș, și cu mînă tremurîndă, cu băgare de seamă tăia picul; în vreme-ce contesa, privind-o cu atențiune, medită mai departe: „Sentimentul de ordine nu o părăsesce nici chiar în lucrurile cele mai bagatele ca și în cele mai importante“.

„Precum vîd“, — urmă ea tare, — „îi-au scris multe, trei, patru coale“.

„Mama și frații, toți îmi scriu fiecare în-deosebi“, — răspunse Magda, însă deodată ochii ei se umplură de lacrimi.

Contesa se spăriă.

„Copilă, nu cumva ai sciri rele?“

Magda își stăpîni simțemintele, scoase dintre frunze un fir de iederă și sărutîndu-l, ea dîse: „Acum sciū ce m'ai scris chiar fără-ca să fi cetit. În durerea lor după depărtarea mea, s'au dus la mormîntul tatălui meu, și îmi trimit un fir de iederă de pe mormînt“.

Contesa se sculă tăcută și părăsi salonul. Abia după un pătrar de cias întră earăși și vîdînd fața Magdei strălucind, ea dîse: „Așadar' sciri îmbucurătoare?“

Magda îi întinse colecțiunea de epistole. „Toată bucuria ce o simt ai mei, d-ta le-ai dăruit-o. Voiesci să cetesci?“

Contesa își întinse mîna după hîrtii, dar' iute o retrase earăși. „Nu, nu“, — dîse ea, —

meră! Eu din cuvintele de odinioară ale onorabilului d. Aug. Pulszky, precum și din ale colegului Gull așa am înțeles, că în biserica reformată augustină banii acestei subvențiuni de stat se folosesc și pentru scoalele sărace pentru înaintarea culturii la popor: cum se întâmplă deci, ca dl ministru la noi cu atâta rigoare să interdică folosirea acestorași mijloace într-o mică măsură și pentru scoale? Ba dl ministru merge încă mai departe, merge până acolo, că dificultează chiar contribuția din partea dieceselor, din acești bani la susținerea metropoliei. Metropolia noastră din Sibiu adevărat, neavând nici un fond, nici o subvențiune, speșele administrațiunii sale se acopăr prin cele trei diecese sufragane astfel, că fiecare contribuie anual câte 1000 fl. din mijloacele proprii, ear' în lipsă de alte resurse acelea dau uneori și din subvențiunea dela stat. Ar socoti omul, că mai bisericească scop decât Metropolia nici nu se poate; on. d. ministru însă chiar Metropolia n-o consideră de „scop bisericesc“ și — opresce folosirea banilor din subvențiunea de stat pentru susținerea ei! Mai mult: on. d. ministru nu condece ca din acea subvențiune pentru scopurile bisericesci, chiar diferitele secțiuni ale consistorului să se facă părtașe. Consistorul diecesan la noi, după natura sa și după lege, lucră în trei secțiuni, în una ce se ocupă de cestiunile pure bisericesci, una ce dirige cele școlare, și una — cele materiale sau financiare, toate trei constituind un unic întreg. Ei bine, dl ministru nu admite să fie sprigină din banii țerii secțiunea școlară sau cea financiară, măcar cu cât de puțin. Această tratare față de biserica noastră nu este nici îndreptățită, ear' pentru simțul religios al credincioșilor vătămătoare. Nu voi disputa cu dl ministru, căci este de altă opinie; dar' îmi permit a spune, a arăta aici, din care motive noi, fiii acestei biserici, nu putem afla cu cale procederea ministrului, anume încăt pentru scoale. Onorabilă cameră! Motivul este, căci noi în biserica noastră, după tradițiunile și chiar canoanele bisericesci ținem la conviețuirea, că școala noastră confesională, special cea poporală, atât de strâns este legată de biserică, încât a despărți una de alta nu este permis. (O voce din stânga: „Nu este așa!“) Nu întrebăm de părerea altora; țină ei cum vor vră, aceea pentru noi este indiferent; după a noastră credință, cea legătură este bisericească, și în această privință la noi nu există diferență de opinii. Eată care este la noi relațiunea între școală și biserică: considerăm școala, special școala poporală — de biserică pentru cei mici, și considerăm sânta biserică — de școală pentru cei mari. Ambele au în fond aceeași misiune și se întregesc. Astăzi nici nu ne putem închipui biserica fără școală, și a tracta chiar această cestiune ca o afacere a statului, se împotrivesc cu tot trecutul. Chiar privind ordinațiunile preamăritei Maria Teresia, cari au întemeiat școalele noastre, prin acelea curat se dispune, ca lângă fiecare biserică să se ridice școală pe seama copiilor poporului ce se țin de acea biserică. Așa a și fost până în timpul mai nou și eu nu preget a declara, că în momentul când de lângă biserica noastră va fi dispărut școala poporală, va dis-

„câci de sigur se vor fi cuprindând în ele despre mine lucruri, pe care eu nu le pot suporta. Ține-le numai. Însă, dacă vei răspunde, voi pune și eu o foaie la scrisoare, căci mumei d-tale îi sânt datoare cu răspuns“.

„Dacă-mi dați voie, voi scrie încă de seară, după ce te vei culca, d-na mea!“

„Noaptea, se-ți strici ochii? acum de loc te pune și scrie. Adă-mi și mie cele de trebuință; până atunci voi fi eu gata“.

Magda voia să întîmpine ceva, dar' contesa îi porunci tăcere. Ați din considerare pentru doamna sa, ea scrisese scurt. Când se prezentă, ca să ceară scrisoarea contesei, asta se întoarse spre ea cu cuvintele: „Cu astfel de avânt nu merge la mine; dar' dă-mi pe a d-tale și le voi plicui eu pe amândouă“.

Magda voia din nou să protesteze, dar' asta nu-i ajută nimic; ea fu trimisă afară.

Contesa avea o intențiune tainică, pe care amica tinăra nu era iertat să o scie. În forma cea mai delicată se ruga contesa de văduva consilierului de stat să primească drept prezent o sumă de bani pentru frații Magdei. Muma avea să înțeleagă din aceasta numai, că de prețioasă Magda pentru ea, și că ce bine se simte ea în societatea ei, care nu scie nimic, că ea 'și-a luat libertatea de a trimite acest bagatel, și se roagă, ca în epistola proximă, să nu se facă amintire despre aceasta. (Va urma).

părre religiozitatea și pietatea poporului, fiind școala temelul bisericii, atât în punctul chiemării luminătoare, cât și moralizatoare. Dar', că această întrebare este o întrebare de competență bisericească, cred că nimeni nu-mi va contradice; prin urmare asemenea întrebări nu sânt de domeniul guvernului, ci după lege au a fi decise de organele competente ale bisericii. Astfel este aceasta la celelalte confesiuni, astfel trebuie să fie și la noi. Fatalmente, cei dela putere tind a guverna tocmai așa biserica, ca și instituțiunile lumesci, desconsiderând atât dreptul, cât și sentimentele credincioșilor.

Acesta îmi era primul gravamen, asupra căruia trebuia să-mi fac observațiunile. Al doilea — este următorul, care privește cele 24,000 fl., ce din totalul subvențiunii de 100,000 fl. pe baza dispozițiunilor preafnalte, pe fiecare an se repundea părților ardeleni, anume arhiepiscopiei din Sibiu, întru ajutorarea clerului lipsit; această sumă până la anul 1883 regulat se da la dispozițiunea consistorului arhiepiscopesc cu arhiepiscopul, de atunci însă dl ministru, sigur nu, a cauză, cauză oarecare va fi avut, luă el însuși în mână sa distribuia acelei sume de-a dreptul, delăturând competența bisericii. Această procedere a d-lui ministru isbesce în mod flagrant dreptul de autonomie a bisericii, precum de asemenea vatămă cel mai intim simț de dreptate al clerului și poporului. Nici eu, nici cineva la noi nu trage la îndoială dreptul legal de supremă inspecțiune și prin acesta de controlă a ministrului asupra modului și măsurii, după care se face împărțirea între preoții lipsiți; d-lui ministru îi sta în drept, atunci când anual primia raporturile despre împărțire, a face cea mai ageră critică, și eu nu odată aș fi dorit să ved asemenea critică, să-l vedem exercitându-și dreptul de supremă inspecțiune, și dacă în urmarea acestei întreprinderi legale ar fi întâmpinat undeva dificultăți, sau juste sale reflexiuni nu s'ar fi luat în considerațiune, liber îi era și datorința îi era, prin mijlocirea consistorului metropolitan și resp. a congresului național, a crea regulamente obligatoare în cauză, aceste a le supune aprobării mai înalte; aceasta toți trebuie s'o recunoască de întreprindere corectă: dar' fără o astfel de încercare, a se ingera deodată direct în afacerea legală a bisericii, a înlătura chiemata autoritate și a dispune după propriul arbitriu, aceasta trebuie să ne vatăme și să ne doară, precum tot această pășire vatămă și citata lege a autonomiei noastre, lege votată de dieta țerii și sancționată de Maiestatea Sa.

Dacă on. domn ministru acest scop a urmărit, adevărat a vătămă în toate părțile, dacă preste tot înaltul guvern aștinesce astfel de scop, apoi l-a atins în mare măsură; căci pot să afirm, on. casă, că nu există om în biserica noastră, care d-lui ministru nu i-ar lua în nume de rău această procedere, chiar supremii factori ai bisericii amar regretă această necruțare, însuși concernintele sinod arhiepiscopesc în unanimitate s'a pronunțat contra procederii d-lui ministru.

Nu mai puțin ciudat și nepriceput este tuturor acea măsură a d-lui ministru, că precând din suma pentru ajutorarea clerului lipsit, 20,000 fl. ia în propria dispozițiune arbitrară, 4000 fl. dă în dispozițiunea Arhiepiscopului cu motivul, ca să-și câștige vađa prin împărțirea acestei sume! Cine nu pricepe — vă rog, ce grea vătămă este aceasta atât pentru biserica noastră, cât și pentru persoana Arhiepiscopului, și noi nu scim să ne mirăm destul, cum unui Arhiepiscop și Metropolit în fruntea unei biserici de 1,600.000 suflete, se poate insinua, ca cu prețul împărțirii de 4000 fl. să-și ridice vađa, dacă aceea într'adevăr i-ar lipsi! Eu cred, că cu totul prin alte mijloace se ridică vađa unui cap bisericesc, se ridică special — prin păstrarea în întregitate și respectarea drepturilor bisericii.

Se poate, că onorabilul d. ministru avea trebuință de suma de sub întrebare pentru alte scopuri, nu ale bisericii. Ei bine, dacă dl ministru simte această trebuință și nu este în stare a-și prevedea cea trebuință de alt undeva, bine, ocupe această sumă din rubrica bisericii noastre, dar' ștergă-i titlul de — „scopuri bisericesci“ și pună-o sub adevăratul nume de — „fond dispozițional al ministrului“. Eu altminte nu pot să cred, că on. d. ministru prin acest fond dispozițional va servi vre-o cauză bună. De unde eu rog pe dl ministru: să cruțe legea, să ne cruțe simțămintele noastre de drept și cele religioase! să renunțe la vătămătoare sa directă dispozițiune în biserica noastră!

Acesta este a doua cauză, pentru care am luat cuvântul. O recomand deosebitei atențiuni a d-lui ministru și îl mai rog odată, să binevoiască a judeca, oare prin astfel de purtare față de noi își dovedește bunăvoința? Oare are cineva, are guvernul, are patria, are legislațiunea

vre-un folos de astfel de isbire în cetățenii patriei și drepturile lor?

Am spus, că — nu ne supără suprema inspecțiune, ba că dorim s'o vedem validându-se firesce cu respectarea legii și a bisericii; m'am provocat la trecut, că biserica noastră nici odată n'a abusat de drepturile autonomiei sale; din acestea veți pricepe, cât de mult trebuie să ne doară, când ni se insinuă de sus vre-o faptă sau intențiune rea, și pe baza de atari insinuțiuni ni se confiscă drepturi, ce ne compet după lege, drepturi în al căror exercițiu sântem de mulți ani. Eu provoc pe dl ministru să aibă bună-tatea, dacă poate a afirma și dovedi cu date positive, cumcă vre-odată am abusat de drepturile noastre, că am fost admoniați și nu ne-am acomodat legii! Și dacă nu poate, cu ce drept, cu ce inimă ne suspicionează, că am fi sau am pute fi influențați de sərbarea lui Horia și mai știu eu de ce; ear' pe temelul unor atari suspiciuni ne calcă legea, ne amână adunarea congresului, ne împedecă dezvoltarea!

Binevoiască dl ministru a judeca logic și serios: oare astfel de tractare de sus, poate să rămână fără urmări dănuoase? . . .

Cred că am arătat, că suferim grele isbiri în dreptul nostru, că iubire și bunăvoință din partea guvernului rar sau nici odată nu întîmpinăm. Aceasta a spune și a arăta 'mi-a fost scopul. Recomand cele spuse încă odată în atențiunea onorabilului d. ministru. —

„Reuniunile de cultură și cestiunea naționalităților“.

(Urmare și fine.)

„Noul curent maghiarisator, adevărat mișcarea pornită de reuniunile de maghiarisare, 'și-a aruncat rețeaua asupra tuturor naționalităților. Dar' cu o mreje legată din atât de subțire nu se pot prinde balene. Înzadar forțăm propunerea limbei maghiare în toate școalele poporale, înzadar nimicim toate instituțiunile autonome, pentru-ca puterea centrală ce stă în fruntea maghiarisării se poată aplica cu atât mai cu succes mijloacele ce-i stau la dispoziție statului; în zilele noastre sentimentul național atât de vital va zădărnici pe deplin ori-ce forțare și rezultatul nu va fi altul, decât aștarea urei de rasă până la o măsură ne mai vădută. În schimbul acestei activități nefructifere, ba chiar primejioase, noi am avut pe terenul maghiarisării afaceri cu mult mai importante și de acele, a căror deplină îndreptățire nu ar trage-o la îndoială nici o naționalitate. Să încetăm cu extinderea înafară, și să măturăm dinaintea urei noastre; să păstrăm și să recucrim aceea ce e netăgăduit a rasei maghiare, ce se ține de substatul națiunii maghiare; să ne conservăm pe noi înșine, caracterul nostru național, limba noastră de corupere, — aceasta va fi activitatea cea mai folositoare și mai necesară de maghiarisare.

„Întru adevăr e o rană afundă pe corpul națiunii maghiare împregiurarea, că cei mai distinși îi ai ei — se o spunem fără încuierung — *clasa magnaților nu e adevărat maghiară*. Aceasta e o faptă necontestabilă, o boală statornică. În ultimele decenii s'a făcut puțină îmbunătățire, dar' progresul e foarte modest. Cetățenii din orașe și din capitală, Ovreei în cercurile lor casnice și sociale, se împrietinesc tot mai mult cu limba maghiară; numai sanctuarele și saloanele familiare ale primilor născuți ai rasei maghiare sânt clădite neînterupt pe picior german. În creșterea lor abia se ține puțină socoteală de maghiarism; grijea cea mai mare se pune pe studiarea limbei franceze și engleze; prima glorie e a le vorbi pe aceste exact; lipsa deplinei cunoașteri a limbei germane dimpreună cu dialectul acut lerechenfeldian al aceleia, s'ar privi ca un ce scandalos; limba maghiară? — pe aceasta o învață omul de sine la sate, dela servitori, dela fetele de rând, ba chiar și prin adunări, a te ocupa cu deadinsul de ea, nu e lipsă; nu are a face nimic și dacă se observă pe om necunoașterea limbei literare sau dacă se încarcă și petecesce limba maghiară cu tot felul de cuvinte străine, și fără de aceasta se aude cu recunoștință și bucurie patriotică vorbind ungurește public în nevinovăția sufletului seu. Să te mai miri apoi, că, prelângă un astfel de mod de cugetare și sistem de creștere, s'a perdut tipul magnaților maghiari și în locul Perényi-escilor, Rákoczy-escilor, Bercsenyi-escilor vedem miniștri sârutători de mână? Ar mai fi lume distinsă maghiară în Transilvania, dar' aceasta nu e în stare a lua rolul dător de ton; ba poți experia încă și aceea, că magnatul ardelean face o fisionomie tristă, dacă îl laudă, că cu caracterul lui maghiar se deosebește în mod laudabil de cel din Ungaria, căci nu vrea să fie „mai rău ca acesta“, preste tot nu voiesce

să se deosebească de acesta. Nu numai în cercuri confidențiale și familiare, ci și în casina „națională“, în teatrul „național“ și pretutindene conversează în limba germană stegarii țerii, bărbai de stat, sportmanii bătrâni și tineri, căci conversarea în limba maghiară e incomodă pentru cel ce nu o posedă, ear' masele nu sânt vrednice, ca să te încorđi pentru ele. Limba dela High life e limba elegantă, ear' pentru o parte cea germană amestecată cu cât mai multe țiceri franțuzesci și englezesci; dacă vorbește ungurește, aceasta o face cu o curioasă așanumită „ungurie magnată“, posedarea căreia și vorbirea rea în limba maghiară e străduința multor „gentry“ neaoși, deveniți semi-magnați.

„Aceste sânt triste stări. Nu există aristocrație în lumea aceasta, care s'ar înstrăina astfel de propria ei naționalitate, nu numai cea germană, engleză și cea proscrisă franceză, dar', d. e., nici cea polonă nu se rușinează de naționalitatea sa. Și aceia, la cari vedem această purtare tristă, formează partea cea mai bună a societății, căci cel puțin sânt aci, dar' o mare parte nici nu o vedem, căci petrece în păcatul absențării, dușmană patriei, furând moralicesce și materialicesce națiunea, cu ale cărei afaceri publice nu-și sfarmă capul, prădând în țeri străine fructele pământului patriei. Și aceia, cari sânt aci, ar lucra cu mult mai mult pentru afacerile patriei, dacă ar ave altă creștere, altă convingere, alte moravuri. Separarea, care o dovedesc în mod atât de ofensător față cu celelalte clase ale societății maghiare, e de a se reduce deadreptul la împregiurarea, că nefind ei înșiși de spirit și cugetare adevărat maghiară, nu au simpatie pentru cercurile și oamenii neaoși maghiari, nu se simt acasă între acestia.

„Eată, aci e terenul pentru maghiarisare, pentru cei mai însuflețiți și pentru toți câți au rol dător de ton în atingerea socială; aci se înființează „reuniuni de cultură“. Să recucrim maghiarismului această clasă desnaționalizată; să nu pornim vânătoare asupra poporului de rând slovac și român, ca să învețe în școala poporală a gângăvi ceva unguresce, ci să ne redobândim aceea, ce ne-a stors cea mai tristă eră din istoria noastră, influența curții austriece, să prefacem în adevărați Maghiari, tot ce e Maghiar.

„Altă problemă importantă e ca să ne scutim limba de corcire, al cărei pericol ne amenință în măsură nu mică. . . .

„Dar' termin aceste șire, la a căror scriere m'a îndemnat cu deosebire împregiurarea, ca să dau expresiune acelor îndoeli, cari s'au ivit fără îndoială în fața curentului șovinistic în mintea oamenilor cugetători, dar' nu le convine a se pronunța. Că există astfel de îndoeli, dovedește mai bine faptul, că nouele reuniuni se ascund sub titlul de „reuniuni de cultură“ și nu voiesc să mărturisească pe față scopul ce-l urmăresc, care nu e altul, decât maghiarisarea naționalităților, ba chiar protestează în contra acesteia. Prin aceasta, după cum am spus deja la început, tradează că umblă pe neiertate. Intențiunea mea a fost, ca să se audă un cuvânt cât de slab din sinul maghiarimii, în contra curentului maghiarisator. . .“

Proiect de lege al stângei din Austria în privința folosinței limbilor.

(Continuare din n-rul 28.)

§ 8. Una dintre limbile amintite în § 7 e apoi a se privi ca limbă usitată în un cerc judecătoresc pe teritorul respectiv al acelei țeri, dacă există în acel cerc comune, care folosesc această limbă ca limba lor oficioasă (§ 19) și dacă cel puțin a șesa parte a populațiunii indigene din acest cerc se folosesc de această limbă ca limbă de comunicațiune.

În orașe cu statut propriu sânt de a se privi ca limbi usitate acele, care se folosesc ca limbi de comunicațiune de, cel puțin, a șesa parte a populațiunii.

În afacerile ce-i privesc pe oamenii aparținători acestor cercuri, limba respectivă e a se tracta ca limbă usitată și la autoritățile mai extinse (capitanatele districtuale, tribunale de prima instanță, etc.), la care aparține acel cerc.

§ 9. Pentru autoritățile ees. reg. (autorități de stat, oficii de stat, judecătoria) de prima instanță au valoare în comunicarea cu partidele ca regulă (§ 16) următoarele dispozițiuni:

Toate publicațiunile oficiale, care sânt destinate a se aduce la cunoștința publică în respectiva circumscripțiune a unei autorități, sânt de a se exmite în limba oficioasă și în limbile usitate în acel cerc.

Aceeași are valoare privitor la tipăriturile destinate pentru partide sau pentru folosința acestora. Publicațiunile făcute pentru comune cu o limbă, deși aceste comune aparțin unui cerc cu limbi diferite, pot să fie eliberate prelângă limba germană și numai în limba respectivei comune.

Sentențele din oficiu destinate pentru partide, cari sentențe nu se dau la cererea acestora, sînt de a se elibera în limba oficioasă sau în limbile usitate în cerc, orientându-se după limba partidelor. Cunoașterea limbii alese de oficiu amăsura acestor dispozițiuni aduce cu sine, că respingerea acestor oficioase, pentru motiv de limbă, nu are loc.

§ 10. Partidele se pot folosi în afacerile lor verbale și în cele scrise la autoritățile ces. reg. de prima instanță de limba oficioasă sau de limbile usitate în respectivul cerc.

La aceste pertractări e a se folosi în comunicare cu partidele de limba în care s'a făcut cererea verbală, respective plângerea în scris. Aceeași are valoare despre rezoluțiunile ce se emanează.

Declarațiunile la protocol se pot da carăși în limba oficioasă sau în una dintre limbile regnicolare usitate în respectivul cerc; aceste sînt a se scrie în limba, în care au fost date.

În procedurile contradictorii stă liber partidei contrare a alege între respectivele limbi, dacă partidele litigante s'au folosit de diferite limbi usitate în cerc, în acest cas și rezoluțiunea are să se facă în limbile, de care s'au folosit partidele, dacă nu cumva aceste s'au înțeles expres, ca rezoluțiunea să se edee numai în una dintre limbile usitate.

Dacă mai multe persoane, care formează la o altă o partidă, nu se pot uni asupra limbei de pertractare, în acest cas decide majoritatea, și încât aceasta nu se poate face, decide autoritatea asupra limbii declarațiunilor și a rezoluțiunilor ce sînt a se extrada partidelor.

§ 11. Documentele sau alte acte concipiate în una dintre limbile regnicolare usitate în respectivul cerc și alăturate ca acluse, ca auxiliu sau pentru folosința oficioasă, nu trebuie traduse.

§ 12. Inducerile în cărțile publice (tabela terii, tabela montană, cărțile fondur, cărțile pentru căile ferate etc.), apoi firmele comerciale, cărțile corporațiunilor și alte registre de acest soi sînt a se face în limba oficioasă și încât recercarea verbală sau scripturistică s'a făcut în o altă limbă regnicolară usitată în cercul respectiv, ele sînt a se traduce și în această limbă. În cazul ultim rezoluțiunea e de a se elibera în amîndouă limbile. Clausula de intabulare făcută pe baza documentelor e a se face în limba, în care se extrada rezoluțiunea.

§ 13. Fasiunile martorilor și expertilor precum și părerea acestora e a se concipia după alegerea acestora în limba oficioasă sau în una dintre limbile regnicolare usitate în respectivul cerc.

§ 14. În afaceri penale, actul de acusațiune precum și propunerile ce se fac acusaților, fasiunile și hotărîrile sînt a se concipia pentru respectivii în limba oficioasă sau în o altă limbă regnicolară usitată în respectivul cerc, după cum s'a folosit de una sau de alta în răspuns.

În aceeași limbă e a se face și pertractarea generală și în aceasta sînt a se susține și vorbirile procurorului și ale apărătorilor, tot în aceasta sînt a se concipia și hotărîrile. Dela aceste dispozițiuni se poate face abatere numai încât sînt de a se lua în considerațiune împrejurări excepționale, cunoscința de limbi a intereseților, întrucât acele dispozițiuni nu se pot executa la compunerea cărții de jurați sau dacă acusatul cere folosirea altei limbi admise.

La pertractările generale în contra mai multor acusați pertractarea e a se ține în aceea limbă (limba oficioasă sau limbă regnicolară usitată în respectivul cerc), pe care o consideră judecătoria ca corespunzătoare pentru scopul pertractării generale, cu care ocaziune e a se ține pe cât se poate seamă de majoritatea acusaților.

În tot cazul fasiunile acusaților și ale martorilor sînt a se lua în una dintre limbile mai sus amintite, în care ele au fost depuse; de asemenea sînt a se publica și immanua și hotărîrile singuraticilor acusați în aceeași limbă.

(Va urma.)

Cronică.

Maiestatea Sa va merge, după cum comunică „Salonblatt“, în Bosnia, după cum a promis deja cu ocaziunea manevrelor din Croația. Cu această ocaziune Maiestatea Sa va visita și corpul al XV de armată dislocat în provinciile ocupate.

Aceeași foaie adaugă, că numirea, anunțată deja, a Arhiducelui Ioan de guvernator militar și civil al Bosniei și Herțegovinei, se va face în primăvară, ear' guvernorul de acum, generalul de cavalerie bar. Appel, va fi numit comandant al corpului XI de armată în Leopold.

Dl consilier de stat, director președinte al căilor ferate ungare, Bela Lukács, ne adresează următorul comunicat: Direcțiunea căilor ferate de stat ungare. Nr. 9997. Redacțiunii „Tribunei“ în Sibiu. La comunicarea apă-

rută în numărul 285 din 14/26 Decembrie a. tr. al președintelui d-voastre diar privitoare la incidentele ce se afirmă, că s'au întemplat la gara din Teiuș, dorim a reflecta, că pe numitul cassar l-am tras la răspundere pentru lipsa de tact dovedită față cu clericii amintiți în comunicare, ceea-ce s'a vedit prin cercetarea ordonată de noi.

În ceea-ce privește acea aserțiune a articolului, că la gara din Teiuș cassarul nu dă bilete partidelor ce-l cer în limba română, aceasta nu e adevărat, deoarece-ce atât aci cât și la alte stațiuni, sînt aplicați funcționari, cari înțeleg limba populară.

„Despre această procedură a noastră v'e rugăm să faceți amintire în unul dintre cei mai deapropae nri ai diarului d-voastre. Budapesta 15 Februarie 1886. Directorul secțiunii principale a direcțiunii generale: Bela Lukács, m. p. consilier ministerial, director-president“.

Scoalele din comitatul Hunedoarei. Inspectorul de scoale din comitatul Hunedoarei a prezentat în comisiunea administrativă a comitatului statistica scoalelor populare din acel comitat. În comitat sînt 426 comune și 6 colonii la olaltă 432. În anul scolar 1884/5 au avut scoli 248 comune, ear' 123 comune s'au afiliat la alte scoale; n'au avut scoale 25 comune. Copii obligați a cerceta scoala au fost 39.900-au frecuat scoala 26.137, adică 67,7%; nu; mărul scoalelor a fost 321, între care 30 scoale de stat, 25 comunale, 9 rom. cat., 20 gr.-cat., 210 gr.-or., 13 evang. ref., 2 de conf. augsb., 2 mosaice și 1 de reuniune; după limba de propunere au fost 57 maghiare, 2 germane, 254 române, 2 maghiaro-germane, 6 maghiaro-române; învățători au fost 348, ear' învățătoare 28, 40 învățători-preoți și 89 fără calificațiunea prescrișă; 88 învățători sau nu posed de loc, sau numai puțin limba maghiară.

Maltratarea unui gendarm. „Közérdek“ din Aind împărtășește, că în comuna Remetea a fost dălele aceste un gendarm din Teiuș în timpul când acesta își împlinea serviciul atacat și maltratat de Români. Făptuitorii, 6—7 la număr sînt deja arestați. Lucrul s'e se fi întemplat astfel: Trecînd patrula de gendarmi prelîngă birtul din Remetea ce zace în drumul terii, s'e fi fost înjurată decătră un țeran, ce pîndia înaintea birtului. Unul din gendarmi s'e se fi întors spre a-l aduce la ordine, ear' celalalt și-a continuat calea. Cel rămas înderăt s'e fi fost deci decătră o gloată de țereni atacat și trîntit la pămînt. Unul dintre atacatori s'e fi înfipt cuțitul în pulpele gendarmului, ear' altul s'e fi început a-l sugruma, și un al treilea s'e fi vulnerat pe frunte cu sabia, pe care a scos-o din mîna gendarmului. Nefericitul gendarm s'e fi fost numai prin intervenirea sub-primarului scos dela moarte. Nu scim încât e adevărată această scire; o și reproducem cu cuvenită resrvă așteptînd un raport detaliat.

Agitațiuni sîrbesci. „Budapester Tagblatt“ scrie: „Nu de mult s'au adus decătră o foaie oficioasă de aici tot felul de comunicări misterioase despre agitațiunile comise în contra statului decătră Sîrbi din Ungaria-de-Sud. Precum auzim acum din isvor sigur, toate aceste comunicări parte sînt false, parte exagerate. E regretabil, că astfel de faime, care sînt mai mult de natură a amări naționalitațiie din țeara, se colportază de o foaie așa dîcînd oficioasă.“

Teatru maghiar din Arad a costat cu 38.000 fl. mai mult, decăt s'a fost proiectat. O sumă destul de considerabilă, dacă ne gîndim între ce împrejurări s'a zidit acel aședemînt cultural, merit singur numai pentru Maghiarii din acel comitat, aproape numai românesc.

Scandalele dela gimnasiul rom.-cat. din Brașov. La gimnasiul rom.-cat. din Brașov s'au întemplat mai deunăzi nise scandale între profesorii de acolo și vre-o câțiva studenți eliminați. „Kronstädter Zeitung“ se pronunță în nrl seu dela 15 l. c. asupra acestor întemplări astfel: „Diarele maghiare și românesci au raportat despre nise incidente scandaloase dela gimnasiul rom.-cat. de aici. Noi am fost de repetite ori interpelați, de ce nu am raportat nimic despre aceste întemplări. Noi de aceea nu am făcut-o, deoarece-ce sînt lucruri, care nu ating nici binele public, nici poporul nostru și deoarece-ce noi nu aparținem acelora, care prind ori-și-ce privilegiu spre a-și da expresiune bucurii, când se întemplă vre-un lucru neplăcut în cercurile maghiare“. Cam superioară poziție!

Un conclud nimicit. „Egyetértés“ află, că ministrul de interne ar fi cassat concludul adunării generale a comitatului Tîrnava-mică, în urma căruia s'a decretat un arunc comitatens de 10.000 fl. pentru reuniunea de maghiarisare din Cluj.

Himen. Dl I. Haragos, oficial la direcțiunea financiară din Cluj și-a sîrbat la 16 l. c. n. cununia cu domnișoara Elena Nestor, ficia judelui reg. din Cluj Ioan Nestor.

Din Bucovina. Colegiul profesoral al facultății filosofice dela universitatea din Cernăuți a numit pe profesorii ei Emil Kaluzniacki (Rus), Wassmuth (German) și dl Ioan Sbiara pentru meritele lor literare ca doctori în filosofie *ad honorem*.

Ministrul de comerciu a numit la reorganizarea oficiului telegrafic în Cernăuți dintre Ro-

mâni ca asistenți telegrafici pe dl Dionisiu Voronca și pe Ieronim Popovici, pe cel din urma la Ițcani.

Academia franceză a ales pentru locul devenit vacant prin moartea lui Victor Hugo pe poetul Leconte de l'Isle cu 21 voturi, mai departe în locul lui Duc de Noailles pe jurnalistul orleanist Edward Hervé și în locul lui Edmund About pe senatorul Léon cu 23, respective 18 voturi.

Vereșagin și tumultele din Londra. Scena petrecută în Lunia trecută pe scuirul Trafalgar din Londra va fi, precum spune „Daily News“, decătră Vereșagin ilustrată. Acest pictor scrisese corespondentului parisian al numitului diar: „Eu din întemplare am fost în Londra și am fost martor ocular al cravalelor, ce se petreceau pe scuirul Trafalgar. Atitudinea plebei era grozavă: însu cu risicul de a-i vîetma, trebuie să adaug, că eu în vîetă n'am vîetut ființe omenesci, care s'e fie atât de flămîndite, dejosite, ca s'e dau expresie impresiei, ce s'a produs asupra mea la privirea unei mulțimi atât de nenorocite și de demoralizate prin miserie“.

Condolență pentru Aksakoff. Mai mulți studenți slavi, anume Ruteni, Croați și Slovaci, dela universitatea din Viena, au adresat redacțiunii diarului „Russ“ o scrisoare de condolență pentru pierderea îndurată prin moartea lui Aksakoff.

Un circular

al protopresbiterului tractului greco-oriental al Sibiiului în privința administrațiunii bisericesci din acest tract.

(Urmare și fine.)

IV. Afaceri epitropesci. Unde bisericile sînt sărace, preoții încă trebuie să fie rău dotați. Sărăcia bisericilor nu aduce cu sine numai dotațiunea slabă a preoților, ci revarsă și o umbră nefavorabilă asupra preoților: umbra că ei nu se interesează de averea bisericilor. Unde bisericile sînt sărace poporul își pierde religiozitatea și se demoralizează; ear' poporul irreligios și demoralizat nu numai că dotează rău pe preotul seu, dar' îi procură și o mulțime de neplăceri și perplexități.

Sărăcia bisericilor noastre nu provine atât din lipsa isvoarelor de venit, ci mai virtos din chivernisirea neconștientă, din neinteresarea preoților pentru buna economisare a micilor venit bisericesci.

Ba a trebuit să constat cu adîncă mîhnire suftească faptul regretabil, că în unele din cele mai sărace biserici, crucerii întrați în disc dela credincioși, în loc să se administreze în lada bisericii, preotul cu personalul bisericesc îi împart între sine. Astfel nu e mirare, că de o parte neavînd biserică alte isvoare de venit, ea nu ajunge nici când în pozițiune a-și pute acoperi nici cele mai mici trebuințe, — de alta, că credincioșii nu au tragere de inimă decătră biserică, nu o cercetează, refușă denarul ce li se cere în disc, și pe preot îl desconsideră, nu-l remunerează după cuviința și îi fac neajunsuri.

Neinteresarea sinceră a preoților de averea bisericii se resbună amar chiar asupra lor înșiși.

Avînd aceste în vedere, m'e simt dator a pune la inima preoților deosebita îngrijire de averile bisericesci și sirguința, ca aceie să se administreze corect și să se sporească din an în an.

În special:

1. Fiecare preot este strîns îndatorat a priveghia, ca ori-ce venit, cât de neînsemnat ar fi, să se petreacă regulat în jurnalul de cassă, ear' îndeosebi venitul din disc, să se însemne spre controlă în câte două jurnale manuale: unul purtat de preotul slugitor, celalalt de epitropul manipulant. Din aceste jurnale apoi la sfîrșitul fiecărui pîtrar de an să se compună câte un conspect detaliat subscris de paroch și epitropie, și să se petreacă ca document în jurnalul de cassă. Discul are să se poarte la timp potrivit în fiecare Duminecă și sîrbătoare, și nu e permis sub nici un titlu, ca venitul din disc să se subtras dela destinațiunea lui. Dacă se va mai constata vre-o abatere dela aceasta, că adică discul din anumite motive nu se poartă la timpul potrivit, sau că suma întrată în disc nu se administrează cu toată exactitatea în lada bisericii: sub-casnatul, fără nici o considerațiune, se va vedea silit a formula din oficiu acțiune pentru punerea sub cercetare disciplinară a celor culpabili.

Nu este însă destul numai îngrijirea de venitele actuale ale bisericilor. Preoții, cari au nobila ambițiune să-și câștige deosebite titluri de vrednicie și hîrnicie, în bună înțelegere cu credincioșii lor, caută și află isvoare noue de venit pentru biserică — apelând la dărnicia evlaviosului popor de sub conducerea lor.

Nici un pămînt nu este atât de sterp în țeara noastră, încât să nu poată produce absolut nimic, numai să se lucre rațional. Asemenea și poporul.

Prelîngă venite, atențiunea neadurmită a preotului trebuie să fie îndreptată asupra speselor.

Spesele zadarnice și afară de scopuri curat bisericesci și scolare trebuie cu deservire în-cungurate, ear' cele pe cari biserică și scoala le reclamă, trebuie făcute cu deosebită cruțare, și numai acolo unde este neapărată trebuință, încunguindu-se spesele superflue, așa ca în fiecare an să se rezultă și câte ceva prisos.

2. Fiecare preot este îndatorat a stărui ca capitalele bisericesci să nu se împrăscie pe la privați, ci sau să se depună la institute de

credit și economii, sau să se plaseze în hîrtii de valoare și în realități rentabile. Unde capitalele bisericesci sînt împrumutate la privați, să stărue ca să se încasseze pe încetul și să se plaseze în realități sau hîrtii de valoare.

3. Hîrnicia preoților și interesul lor de propășirea averii bisericesci o dovedesc îndeosebi rațiociniile bisericesci anuale. La acest loc cu durere trebuie să constat, că sînt și acum căteva rațiocinii chiar din 1883 în restanță. Causa acestor restanții este neinteresarea preoților, față cu cari până acum s'a purces cu prea multă indulgență, de unde a provenit încuragiarea neglijenței lor. Nu așa va fi însă în viitor, ci contra celor neglijenți și indolenți se vor afla mijloace spre a-i aduce la ordine.

Pun deci îndeosebi la inima preoților, cari în multe parochii sînt singuri chîmăți a compune rațiociniile, ca să grăbească cu aducerea rațiociniilor în ordine, căci afară de mijloacele ce autoritatea supremă va aplica spre îndreptarea lor, din partea subsenatului:

a) starea rațiociniilor bisericesci și ordinea în care se află averea bisericească de sub conducerea unui paroch va fi totdeauna îndeosebi considerată ca o măsură a hîrniciei parochului și a împlinirii datorințelor lui;

b) această măsură de hîrnicie și vrednicie va fi totdeauna considerată la recomandare pentru eventuale ajutoare, cu adausul, că în nici un cas și sub nici o împrejurare cei neglijenți nu vor fi recomandați spre a fi împărțeși de vre-un ajutor, ori-ce nenorocire li s'ar întempla;

c) în fiecare an se va face o dare de seamă atât Preaveneratului consistor cât și Sinodului protopresbiterial despre acei parochii, cari nu-și împlinesc datorințele, ear' acest raport, după împrejurări, se va și publica — în scopul ca cei neglijenți să fie pedepsiți și cu disprețul publicului.

În fine observ, că acei preoți, cari și până acum au satisfăcut cu conștientitate celor cerute în acest circular, n'au decăt să continue cu zel pe calea apucată fiind convinși, că hîrnicia și vrednicia lor nu va rămîne neresplătită.

Sibiu, 20 Ianuarie 1886.

Protopresbiterul tractului gr.-or. al Sibiiului:
Simeon Popescu.

Varietăți.

(Mort înviat.) „Curierul Balasan“ din Iași scrie: Primim o informațiune din partea unui corespondent al nostru din Fălcișeni, că femeia Smaranda Sopon, soția lui Toader Sopon, servitor la gimnasiul din Fălcișeni, avînd familie în comuna Bogdănesci, ducîndu-se acolo, a găsit pe femeia sa leșinată din cauza boalei, de care suferia. Creșd că ea ar fi moartă, el a venit în ora spre a procura cele necesare pentru înmormîntarea ei. La întoarcerea sa din oraș însă, găsi pe soția sa în vîetă, înviată din morți. Lucrul s'a întemplat astfel: numita femeie leșinase în ziua de 19 ale curente, și punîndu-se în baia obișnuită, creșdîndu-se că este moartă, se vede, că prin căldura a încetat leșinul, de care era cuprinsă, astfel că începuse a mișca. De abia după o 1/2 și jumătate pacienta era în stare să vorbească câteva cuvinte. Eată încă o probă elocuentă, că nu este bine a se îngropa morții mai înainte de trei zile.

(Păcală și logodnica lui.) Păcală este în ajunul de a se căsători.

Ai obiceiul să orcăni când dormi? îl întreabă logodnica lui.

Nici odată, scumpa mea.

Dar' cum scii asta?

Am stat o noapte întreagă deștept pentru a mă asigura în această privință.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI“.

Cinci-biserici, 17 Februarie n. Redactorul diarului „Fünfkirchner Zeitung“ Ioachim Guttman a fost rănit prin revolver de moarte astăzi înainte de ameați decătră cassarul „muntelui de pietate“ din Cinci-biserici, anume Haschka. Haschka a fost rănit de moarte și și-a luat după aceea viața. Guttman a fost controlorul „muntelui de pietate“; în calitatea aceasta l-a provocat pe Haschka la scontrarea cassei, care apoi a împușcat cu revolverul. Se pare că motivul faptei a fost rîsbunarea.

Londra, 17 Februarie n. O depeșă din Zanzibar de ddo 12 l. c. n. confirmă scirea despre executarea episcopului din Haminghton și a suitei sale consistătoare din 50 persoane. Executarea a urmat la mandatul regelui Uganda.

„Daily News“ raportează: După soșirea informațiunii date flotilei engleze din Sudabay, cele două vase de războiu vor începe numai decăt operațiunile spre a face flotila grecească imposibilă de războiu.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.